

LEKENDE LETT OG DYPT EKSISTENSIELT

En studie av *Operatio Divina* som redskap for en levende og forankret tro

Anne May Holme Abrahamsen
Ansgar Høyskole

ABSTRACT

This article examines *Operatio Divina*, a recently developed method of Bible reading that builds upon the tradition of *Lectio Divina* while introducing daily embodied practices inspired by the biblical text. Developed within the Norwegian network *Etter Kristus*, the method emphasizes learning through shared practice and reflection in community. The study investigates how long-term participation in *Operatio Divina* shapes individuals' faith and experiences of meaning, and it explores the roles of community and practice in participants' engagement of the method.

The study employs a phenomenological research design and draws on qualitative interviews with six participants who have practiced *Operatio Divina* over several years. The data are analyzed thematically and interpreted through the theoretical lenses of Wenger's communities of practice and Schnell's existential psychology of meaning.

The findings suggest that *Operatio Divina* fosters a more vibrant and grounded faith among participants. The method supports the integration of belief into everyday life, encourages renewed engagement with Scripture, and deepens participants' experience of meaning through embodied and communal spiritual practices. The research highlights autonomy, creativity, and playful experimentation as key factors in learning and meaning-making. The study contributes to the growing field of research on embodied theology and communal spiritual formation and offers insight into how contemporary Bible-reading practices can promote sustainable faith development.

Keywords: *Operatio Divina*, Bible reading, Practice, Community, Meaning

INNLEDNING

Bakgrunn for artikkelen

Som mangeårig pastor i både menighet og på en kristen høyskole/bibelskole er det min erfaring at bibellesning er en kilde til glede for en del kristne, mens den for ganske mange også skaper frustrasjon og dårlig samvittighet. Mange ønsker at Bibelen skal ha en tydelig plass i hverdagslivet, men å finne rytmer og vaner som gir rom og konsentrasjon nok til dette synes vanskelig. Dette bekreftes blant annet i Zeifferts (2024) nye studie av unge evangelikale kristne i Norge.

Bibellesning har til alle tider vært en sentral del av kirkens praksis. Før Bibelen ble allemannseie, var høytlesning og samlesning den måten lekfolk fikk tilgang til skriften på. Etter hvert ble bibellesning knyttet til den enkelte troendes andaktsliv i hjemmet og ble i mindre grad noe man gjorde i fellesskap (Ronald, 2012, s. 325). Zeifferts (2024, s. 42) studie av unge evangelikale i Norge viser at unge fri- og lavkirkelige leser betraktelig oftere for seg selv enn sammen med andre.

Siden slutten av 1900-tallet har det foregått en dreining mot praksis innen en rekke fagfelt (Afdal, 2013, s. 170). Dette gjelder også innen religionspedagogikk og spiritualitet. Her ser det ut til å være et fornyet fokus på at vi mennesker trenger å forankre troen vår i kropp og i handling (Kaufman, 2017; Norheim, 2008).

Denne artikkelen har til hensikt å utforske en nyere metode for bibellesning og trospraksis, kalt *Operatio Divina*. Metoden representerer en dreining mot praksis, da hensikten er at bibellesning skal omsettes til handling. Den representerer også en dreining mot fellesskapet, da bibellesning ikke skjer individuelt, men sammen med andre. Selv om metoden har tydelige historiske røtter, er den i sin nåværende form utviklet av *Etter Kristus*, et nettverk for kristen trospraksis tilknyttet Areopagos, ved prest og forfatter Stian Kilde Aarebrot (2018, 2022). Hensikten er å hjelpe mennesker til å leve aktivt med en bibeltekst over en periode på fire uker, og å integrere tekstens budskap i hverdagslivet gjennom konkrete, enkle praksiser.

Operatio Divina bygger på tradisjonen *Lectio Divina*, en klassisk form for bibelmeditasjon som vokste fram i kirkens tidlige århundrer. Ifølge Gervin og Regnard (Stanton, 2020, s. 2) besto opprinnelig *Lectio Divina* av fem ledd, først beskrevet av Hugo av St. Viktor-klosteret på 1100-tallet:

- Lectio – den langsomme, gjentatte lesningen av teksten.
- Meditatio – den sanselige og indre innlevelsen.
- Oratio – bønn som springer fram av det man har lest.
- Operatio – spørsmålet om hvordan teksten kan omsettes i handling.
- Contemplatio – hvilen i Guds nærvær, uten ord.

Etter hvert ble *Operatio*-leddet fjernet for å forenkle praksisen, trolig fordi det å «leve ut» teksten ble sett som selvsagt. Nettopp dette leddet er gjeninnført i *Operatio Divina* (Aarebrot, 2018, s. 36). Metoden innebærer at deltakerne møtes for å lese, meditere og samtale om en bibeltekst i fellesskap – på liknende måte som i *Lectio Divina* – og deretter utvikle enkle, daglige og gjerne også ukentlige/månedlige praksiser eller «eksperimenter» som hjelper dem å øve på å være ordets gjørere og ikke bare dets hørere.

Et av Aarebrots hovedanliggender er at læring skjer gjennom praksis, vaner og rytmer i langt større grad enn bare gjennom å høre - og at vi lærer på en annen måte ved å gjøre ting sammen. *Operatio Divina* kombinerer derfor bibellesning, refleksjon, dialog og praksis, og søker å gi deltakerne erfaringer der troen integreres i det konkrete hverdagslivet.

Problemstilling og forskningsspørsmål

Jeg har valgt følgende problemstilling for denne studien: Hvilken innvirkning har deltakelse i *Operatio Divina* på informantenes tro og opplevelse av mening? For å svare på problemstillingen stiller jeg i tillegg følgende spørsmål: Hvilken rolle spiller fellesskapet i informantenes erfaringer av metodikken? Hvilken rolle spiller praksiselementet i informantenes erfaringer av metodikken?

Tidligere forskning

Siden *Operatio Divina* ble utviklet i 2018, er det kun én studie som har undersøkt denne metodikken. Erik Soldals masteravhandling (2019) er en kvalitativ casestudie av et praksisfellesskap som fulgte metodikken i fire uker. Studien undersøkte to aspekter: 1) forestillinger om praksisresponsen etter lesning og 2) mening knyttet til disse responsene. Funnene ble tolket i lys av Wengers teori om praksisfellesskap. Selv om forskning på *Operatio Divina* er begrenset, er studier om bibelbruk, *Lectio Divina*, praksisfellesskap og trospraksis relevante. Andrew Village har gjort en studie av lekfolks bibellesning (2007), og det er laget to KIFO-rapporter om bibelbruk i Norge (Rafoss & Bangstad, 2018; Rafoss, 2017). Når det gjelder praksisfellesskap, er Elisabeth Tveito Johnsens doktoravhandling anvendelig (2014). Hun bruker Wengers teori i analyser av trosopplæring. Videre viser studier om *Lectio Divina* (Chen, 2016; Westerfield, 2014) at deltakere opplever økt intimitet med Gud. Andre relevante studier inkluderer Ganns undersøkelse av en *Lectio Divina*-basert Jesusdojo i USA (Gann, 2018).

Også annen forskning har vist hvordan ulike bibelpraksiser kan åpne opp for nye måter å erfare og tolke bibeltekster på i fellesskap. Uta Pohl-Patalong (2012, 2013, 2019) har særlig utviklet og analysert *Bibliolog*, en metode som gir deltakerne mulighet til å tre inn i bibeltekstens rom og stemmer gjennom dialog og innlevelse. Lignende pedagogiske tilnærminger finnes i *Godly Play*, utviklet for barn, men senere også undersøkt som praksis som fremmer åndelig utvikling og mening (Hyde, 2010). Disse studiene viser hvordan bibeltekster kan gjøres erfaringsnære og meningsbærende gjennom kreative og relasjonelle praksiser, og de representerer et viktig slektskap til *Operatio Divina* i sin vektlegging av refleksjon og deltakelse.

Som allerede nevnt er Zeifferts (2024) forskning på norske evangelikales bibelvaner og meningserfaringer også relevant. Han bruker Schnells (2020) teori om mening i sin analyse. Han argumenterer for at unge lavkirkelige evangelikale kan deles i tre grupper ut fra bibelbruk og opplevd mening: de dedikerte leser ofte og finner Bibelen avgjørende for livet sitt, de frustrerte mener Bibelen er viktig, men strever med å lese og opplever skuffelse da den ikke oppleves så meningsfull for dem, mens de distanserte verken leser mye eller tillegger Bibelen stor personlig betydning, og bygger sin tro mer på fellesskap og gudstjenester (Zeiffert, 2024, s. 13–14). Studien viser videre at de som leser Bibelen sammen med andre, også bruker mer tid på Bibelen generelt.

Det er så langt meg bekjent ikke gjort noen studie på hvorvidt, og eventuelt hvordan, deltakelse i en *Operatio Divina* fører til en levende eller forankret tro over tid. Heller ikke er det forsket på hvilken rolle fellesskapet og praktiseringen spiller i informantenes erfaringer av denne metodikken. Formålet med min studie er å la informantenes egne beretninger bidra til

kunnskap om hvordan læring og meningsdannelse kan fremmes i et kristent praksisfellesskap som *Operatio Divina*.

TEORI

Begrunnelse for valg av teori

Det finnes flere ulike teoretiske perspektiver som kunne vært benyttet i denne studien. Både teorier knyttet til spiritualitet og trospraksiser, samt teorier om vaner og rytmer ville vært relevante. Likevel er det sosiokulturell læringsteori i kombinasjon med eksistensiell psykologi som er valgt. Sosiokulturelle læringsperspektiver er fruktbare fordi de fremhever at kunnskap konstrueres gjennom samhandling mellom mennesker og gjennom deltakelse i praksiser. Både Vygotskij (1978) og Wenger (1999) er representanter for denne tradisjonen.

Fordi *Operatio Divina* i særlig grad vektlegger fellesskap, delt praksis og konkretisering av bibeltekst gjennom bruk av bilder, gjenstander og kroppslige handlinger, fremstår Etienne Wengers teori om praksisfellesskap som særlig anvendelig. Wengers begreper om gjensidig engasjement, felles virksomhet og felles repertoar gir analytiske redskaper til å forstå hvordan læring og mening utvikles i slike praksisfellesskap. Særlig relevant er også hans begrep om tingliggjøring, som belyser hvordan erfaringer og forståelser gis form gjennom konkrete uttrykk og praksiser (Wenger, 1999).

Samtidig utforsker studien hvordan informantene opplever mening i møte med denne metodikken, og hvordan deltakelsen påvirker deres tro og livstolkning. For å belyse denne dimensjonen av materialet er det fruktbart å supplere det sosiokulturelle læringsperspektivet med eksistensiell psykologi. Den tysk-østerrikske psykologen Tatjana Schnell (2020) har gjort et omfattende arbeid med særlig fokus på hva som gir livet mening, og hva som kjennetegner meningsfulle aktiviteter og livssammenhenger.

Wengers teori om praksisfellesskap og Schnells teori om meningsfullhet danner samlet studiens overordnede tolkningsramme. I tillegg anvendes tilstøtende perspektiver på mening, autonomi og lek der dette bidrar til å utdype og nyansere drøftingen av funnene.

Wengers teori om praksisfellesskap

Wengers sosiale læringsteori bygger på at mennesker ikke bare lærer gjennom formelle undervisningssituasjoner, men gjennom deltakelse i sosiale grupper der felles praksis og meningsforhandling står sentralt (Wenger, 1999). Wenger kaller slike grupper for praksisfellesskap, og understreker at læring skjer i spennet mellom individ og fellesskap, og mellom handling og refleksjon.

Ifølge Wenger kjennetegnes praksisfellesskap av tre gjensidig sammenvevde komponenter (1999, s. 72):

Gjensidig engasjement (mutual engagement) viser til hvordan deltakerne involverer seg i hverandre og i den praksisen de deler. Det handler ikke først og fremst om enighet, men om aktiv deltakelse i et fellesskap hvor ulike erfaringer, perspektiver og posisjoner bringes i spill. Wenger understreker at praksisfellesskap ikke trenger å være homogene; tvert imot kan forskjellighet være en viktig forutsetning for læring, fordi den åpner for meningsbrytning og nye forståelser (Wenger, 1999, s. 75). Over tid kan

dette gjensidige engasjementet utvikle en form for ansvarlighet deltakerne imellom, der fellesskapet fungerer som et støttende og lærende nettverk.

Felles virksomhet (joint enterprise) handler om det deltakerne er samlet om å gjøre, og om hvordan dette gir praksisfellesskapet retning og mening. Den felles virksomheten er ikke nødvendigvis eksplisitt formulert, men utvikles og forhandles kontinuerlig gjennom deltakernes samhandling. Det er gjennom denne pågående forhandlingen at deltakerne utvikler en felles forståelse av hva som er viktig, hva de arbeider mot, og hva som oppleves som meningsfullt i praksisen (Wenger, 1999, s. 78).

Felles repertoar (shared repertoire) viser til de delte ressursene som utvikles over tid i et praksisfellesskap, som språk, begreper, symboler, fortellinger, rutiner og konkrete praksiser. Det felles repertoaret fungerer både som meningsbærer og verktøy for videre læring. Samtidig er repertoaret ikke statisk, men formes og videreutvikles gjennom deltakernes bruk, tolkning og nyansering av disse ressursene (Wenger, 1999, s. 83).

Et sentralt begrep i Wengers teori er *mening*. Læring forstås som en kontinuerlig prosess der mening skapes, deles og revideres i møtet mellom individ og fellesskap. Han bruker begrepet *meningsforhandling* for å beskrive denne prosessen (Wenger, 1999, s. 53). Meningsforhandling består av to gjensidig avhengige prosesser: deltakelse og tingliggjøring. Deltakelse handler om aktiv involvering i praksisfellesskapet, mens tingliggjøring viser til hvordan erfaringer, ideer og innsikter gis form gjennom språk, handlinger, symboler eller konkrete gjenstander. Disse fungerer både strukturerende og meningsbærende i praksisen.

Wenger fremhever videre kreativitet og fantasi som viktige forutsetninger for både deltakelse og tingliggjøring. Fantasi gjør det mulig å knytte erfaringer til nye sammenhenger, forestille seg alternative måter å handle på og gi praksisen personlig og eksistensiell betydning (Wenger, 1999, s. 223). På denne måten bidrar fantasi til å holde praksisfellesskapet åpent, dynamisk og lærende.

Tatjana Schnells teori om meningsfullhet

Tatjana Schnell definerer meningsfullhet som «the basic trust that life is worth living» (Schnell, 2020, s. 7). Hun argumenterer for at meningsfullhet er basert på fire sentrale elementer:

Sammenheng (Coherence): Opplevelsen av at livet har en forståelig struktur der hendelser og erfaringer henger sammen på en logisk og forutsigbar måte.

Betydningsfullhet (Significance): Følelsen av at livet har verdi, og at ens handlinger er meningsfulle.

Retning (Orientation): En følelse av hensikt eller mål som gjenspeiler egne ønsker og verdier.

Tilhørighet (Belonging): Å føle seg som en del av noe større, enten det er et fellesskap, menneskeheten eller naturen.

Hun hevder at meningsfullhet oppstår når alle fire elementer er til stede, men vektleggingen kan variere gjennom ulike livsfaser (Schnell, 2020, s. 7).

Schnell knytter meningsfullhet til aktive og involverte liv, der overgivelse til en hensikt står sentralt. Dette harmonerer med Wengers forståelse av at aktiv deltakelse er avgjørende for meningsforhandling i praksisfellesskap. Videre påpeker Schnell at meningsfulle aktiviteter ofte oppleves som hyggelige eller engasjerende, selv om dette ikke alltid er tilfelle (Schnell, 2020, s. 54). Hennes forskning viser også en sammenheng mellom autonomi og opplevelsen av

meningsfullhet. Selv om opplevelsen av meningsfullhet generelt er stabil, kan den variere betydelig mellom ulike aktiviteter. Studier bekrefter at noen aktiviteter oppleves som langt mer meningsfulle enn andre, ofte fordi de er knyttet til personlig engasjement og verdier (Schnell, 2020, s. 54).

MATERIALE OG METODE

I denne studien benytter jeg et fenomenologisk forskningsdesign. En fenomenologisk tilnærming handler om å beskrive og utforske menneskers erfaring av et fenomen for på den måten å øke forståelsen av enkeltmenneskers livsverden (Malterud, 2025, s. 45). Et av kjennetegnene ved fenomenologien er at forskeren, med utgangspunkt i informantens egen forståelse av virkeligheten, søker å belyse meningen og essensen i et fenomen (Johannessen & Tufte, 2010, s. 82).

For å samle inn materialet, gjorde jeg bruk av kvalitative forskningsintervju. Jeg intervjuet seks personer ved hjelp av en semistrukturert intervjuguide. Disse har alle deltatt i *Operatio Divina* over flere år. Målet var å frembringe beskrivelser fra informantenes erfaringsverden (Kvale, 2017, s. 20). Ved å stille åpne spørsmål forsøkte jeg å være så mottakelig som mulig for informantenes egne fortellinger. Nettskjema sin diktafon-app ble benyttet for å gjøre opptak av intervjuene. Kort tid etter hvert intervju ble materialet transkribert i sin fulle lengde. Intervjuene varte i omtrent én time, og transkripsjonene varierte fra 10 til 20 sider.

Valg av informanter ble gjort ut fra følgende kriterier: Det ble ansett som hensiktsmessig å ha et bredest mulig utvalg, slik at materialet skulle være rikt og variert. Studien består derfor av tre menn og tre kvinner i alderen 30-60 år, med ulik sivil status og ulik kirkebakgrunn. Både Den norske kirke, Misjonskirken Norge, Den katolske kirke og trosbevegelsen og bedehusmiljøet nevnes når informantene beskriver sin nåværende eller tidligere kirketilhørighet. Samtlige forteller at de tilhører eller har tilknytning til et menighetsfellesskap i dag. Tre av informantene har deltatt i et *Operatio Divina*-fellesskap i en frimenighet på Sørlandet, mens de tre øvrige er tilknyttet et slikt fellesskap på Østlandet. Sistnevnte fellesskap tilhører ikke én bestemt menighet. Intervjuene på Sørlandet ble gjort hjemme hos den enkelte informant eller på vedkommendes arbeidsplass, mens de tre andre ble gjennomført på Zoom av den grunn at de bor andre steder i landet. Alle intervjuene ble gjort våren 2024.

Min egen posisjon i denne studien er ikke nøytral. Jeg har selv erfaring med *Operatio Divina*, både gjennom *Etter Kristus* og gjennom det samme fellesskapet på Sørlandet som tre av informantene deltar i. Dette betyr at disse var kjent for meg fra før. De tre øvrige informantene som er med i et fellesskap på Østlandet, var fremmede for meg før intervjuene. Det at jeg selv har kjennskap til metodikken og kjenner til noen av informantene, gjør at jeg kan beskrives som en insider. Dette gir meg en nærhet til materialet som gjør det lettere å forstå begreper, kontekst og erfaringer informantene deler. På den andre siden innebærer det en fare for bias, for eksempel ved at jeg tar ting for gitt eller for raskt tolker informantenes utsagn. For å motvirke dette har jeg vært bevisst på å stille åpne spørsmål, bruke tematisk analyse systematisk og aktivt holde meg i bakgrunnen (Malterud, 2025, s. 58). Samtidig ser jeg at denne insider-posisjonen også kan være en ressurs, fordi jeg med forskerblikk kan stille kritiske spørsmål til en praksis jeg selv kjenner godt.

Det har vært et bevisst metodisk valg å rekruttere deltakere som kjenner metodikken godt og som har deltatt jevnlig over lang tid. Dette innebærer at utvalget i liten grad fanger opp perspektiver fra dem som ikke opplever denne formen for bibellesning som meningsfull,

og dermed kan det ligge en viss positiv skjevhet i materialet. Det er for å motvirke dette, og for å sikre et rikt og sammensatt datamateriale at det ble lagt vekt på variasjon i alder, kjønn, kirkelig bakgrunn, livssituasjon, m.m. blant informantene. Det fremkommer en del ulikheter og nyanser i hvordan metodikken oppleves og tas i bruk. Samtidig trer det fram et påfallende konsistent mønster i materialet. Informantene fremhever i stor grad de samme aspektene ved *Operatio Divina* som meningsfulle – særlig betydningen av fellesskapet, den kroppslige og praktiske tilnærmingen til bibelteksten, og kombinasjonen av tydelige rammer og personlig frihet. Dette kan tyde på at metodikken har en evne til å skape resonans på tvers av personlige og kirkelige forskjeller, og at praksisen rommer et potensial for å forene mennesker med svært ulik bakgrunn i et meningsfullt læringsfellesskap.

For å analysere materialet ble det gjort bruk av en tematisk analyse (Braun & Clarke, 2022). Hensikten med denne metoden er å identifisere og analysere tema eller mønstre som framkommer av materialet. Som forsker beveger jeg meg fram og tilbake mellom tekst og teori og leter etter mønstre både i den enkelte tekst og i helheten. I tråd med hovedstrukturen i tematisk analyse, foregikk analyseprosessen i seks faser: 1. Bli kjent med datamaterialet. 2. Innledende koding. 3. Søk etter tema. 4. Gjennomgang av tema. 5. Definer og navngi tema. 6. Ferdigstillelse av resultat.

I analysen av intervjuene tok jeg i bruk tre fortolkningskontekster og valideringsfellesskap, slik Kvale og Brinkmann beskriver (Kvale, 2017, s. 284). Den første - selvforståelse - fokuserer på informantenes egne uttalelser. For å sikre nøyaktighet fikk de tilbud om å godkjenne transkribert tekst, noe én av dem ønsket. Her fungerer informantene selv som valideringsfellesskap. Den andre konteksten innebærer forskerens kritiske tolkning, støttet av sunn fornuft, strukturert gjennom tematisk analyse. Her representerer publikum valideringsfellesskapet. Den tredje konteksten bruker et teoretisk rammeverk for fortolkning, hvor forskningsfellesskapet utgjør valideringsfellesskapet.

For å sikre at studien overholdt etiske retningslinjer, ble prosjektet vurdert og godkjent av SIKT, Kunnskapssektorens tjenesteleverandør. Søknaden til SIKT inneholdt en detaljert beskrivelse av undersøkelsens tema, problemstilling, metode og et utkast til intervjuguiden.

ANALYSE

I det følgende presenteres en tematisk analyse av informantenes erfaringer med *Operatio Divina*, med utgangspunkt i studiens problemstilling. Analysen er tematisk og fenomenologisk orientert, med mål om å identifisere sentrale meningsmønstre i informantenes erfaringer. Temaene er utviklet gjennom gjentatt gjennomlesning av intervjuene, der meningsbærende utsagn først ble samlet i foreløpige koder, før disse ble gruppert i bredere tematiske kategorier som fremsto som gjennomgående og relevante for problemstillingen. De tematiske hovedfunnene belyser blant annet hvordan informantene beskriver erfaringer av tro og bibellesning, samt hvilken betydning fellesskap og praksis har for læring og meningsdannelse. Analysen er i hovedsak empirinær og søker å løfte fram mønstre i informantenes erfaringer, mens teoretiske perspektiver trekkes mer eksplisitt inn i den påfølgende drøftingen.

***Operatio Divina* som redskap for en levende og forankret tro**

To elementer trer tydelig fram når informantene forteller om sin tro og hvordan *Operatio Divina* har påvirket denne. Det ene er at troen oppleves mer levende. Dette gir samtlige informanter uttrykk for på ulike måter: Ord som «levende», «vital», «spennende», «meningsfull», «gøy»,

«divgivende» og «utviklende» dukker påfallende ofte opp i materialet. «Troen er blitt mer levende – og enklere!» sier en av dem kontant (3), mens en annen uttrykker det slik: «OD er kjempegøy og gir så mye glede» (6). Det framgår at de fleste informantene har hatt en grunnleggende tillit til at Gud er god og vil dem vel, også før de ble med i *Operatio Divina*. Dette gjelder i alle fall fem av dem som ble intervjuet. Likevel forteller nesten alle at gudsrelasjonen er blitt viktigere, at Gud oppleves nær og mer til stede i hverdagen. «Jeg føler at jeg lever i et mye mer aktivt forhold til Jesus - det å ha et daglig forhold til ham» (3), sier en av dem.

Det andre elementet er opplevelsen av at deltakelse i *Operatio Divina* binder tro og liv sammen. Troen framstår mer livsnær, forankret i hverdagen, i erfaringer og i kroppen. En av informantene sier følgende når jeg spør om hva *Operatio Divina* gjør med troen: «Altså, det som skjer er at troen blir mye mer konkret, og den blir en del av hverdagslivet. Det er jo helt fantastisk» (6). På spørsmål om metodikken gjør noe med relasjonen til Jesus og det å følge ham i hverdagen, sier en annen at det gjør det på flere måter. Blant annet sier han at det utvider troen veldig. «Det kobler kropp og ånd mye mer sammen» (2). En tredje sier det slik: «For meg ble det et godt nytt fotfeste i troen da det begynte å rakne litt.. på en måte. Det er noe som gjør troen min litt mer levende, virkekraftig, bærekraftig og spennende» (4).

Selv om informantene selv ikke bruker begrepet *forankret*, anvendes det her som et analytisk begrep for å samle disse erfaringene av konkretisering, kroppsliggjøring og økt sammenheng i tros livet. Begrepet peker på hvordan troen ikke bare styrkes, men også oppleves som mer stabil, bærekraftig og integrert i hverdagen.

OPERATIO DIVINA som redskap for fornyet bibel-glede

På spørsmål om hva *Operatio Divina* har gjort med informantenes forhold til Bibelen, gir samtlige uttrykk for at den har blitt mer interessant og levende. Som når de beskriver erfaringer med troen generelt, brukes ord som «levende», «spennende», «relevant», «næringsrik» og «utvidende». «Jeg tror jeg leser Bibelen annerledes nå etter at jeg har holdt på med dette noen år. Kanskje med en annen nysgjerrighet» (2), sier en av informantene. En annen uttrykker det slik: «Forholdet til Bibelen er mye nærere. Jeg leser regelmessig og har fått mye mer ut av det – mye mer respekt, forståelse og takknemlighet. OD har styrket min relasjon til Guds ord masse» (6).

Flere beskriver også en endring fra et mer pliktpreget forhold til Bibelen til en erfaring av økt motivasjon og lyst: «Jeg har hatt et veldig 'av og på forhold' til Bibelen før ... Jeg tror kanskje egentlig at det fineste med det er at Bibelen har blitt mer viktig for meg. Jeg merker jo det at jeg har mer lyst til å lese Bibelen» (5).

Et gjennomgående trekk i materialet er at denne fornyede interessen knyttes til metodikkens vektlegging av langsom meditasjon og aktiv bearbeiding av en begrenset tekstmengde. Informantene understreker verdien av selv å arbeide med teksten, fremfor å motta ferdige tolkninger. «Det er meg som tygger, det er meg som leser, det er jeg som på en måte forstår ... i stedet for at det står noen ovenfra og sier: Sånn og sånn skal det være» (5). En annen beskriver denne erfaringen metaforisk som et «dypt og godt fransk måltid», i kontrast til «fast-food», og reflekterer videre over hvordan dette har endret relasjonen til Bibelen: «Den tidligere bibellesningen var som en sånn bekjent, mens nå er vi mer venner» (4).

I materialet knyttes også bibelgleden til vane og regelmessighet. Flere beskriver hvordan *Operatio Divina* har gjort bibellesning gjennomførbar over tid, særlig for dem som tidligere har strevd med å etablere faste vaner. «Jeg har alltid prøvd å få noen sånne vaner ... men her så får jeg det til. Jeg leser jo Bibelen. Det har rett og slett gjort at jeg er blitt mer glad i å lese Bibelen» (3).

Samlet sett kan bibelglede her forstås som mer enn en umiddelbar positiv følelse; den rommer både økt interesse, opplevelse av nærhet og en praksis som over tid gjør bibellesning meningsfull og bærekraftig i informantenes hverdagsliv.

Fellesskapets betydning for læring

På spørsmål om hvilken rolle fellesskapet spiller i *Operatio Divina*, er samtlige informanter tydelige på at dette er en helt sentral og avgjørende faktor for hvorfor metodikken oppleves som meningsfull.

Det mest fremtredende funnet er at fellesskapet bidrar til å utvide informantenes perspektiver og dermed styrke læringen. Flere beskriver hvordan møtet med andres tolkninger, erfaringer og assosiasjoner gir teksten større dybde enn de ville erfart alene. «Når du hører hva andre tenker, og hva som gjør at det rører seg i dem, hva de på en måte henger seg opp i, eller hva som skiller seg ut, hva som snakker til dem, eller hvordan de kjenner seg igjen i det, så får jeg et mye bredere perspektiv, og så blir jo teksten også mye mer levende» (3), sier en av dem.

Det framkommer videre hos flere av informantene at stort mangfold og tydelige ulikheter i gruppen gjør metodikken enda mer meningsfull. «Jeg synes jo kanskje at jo mer ulike vi er, jo gøyere er det. For det er jo noe med å bringe både mangfold av meninger og syn og perspektiver inn» (2). En annen uttrykker skepsis til dynamikken dersom gruppen blir for ensartet: «Jeg kunne nok blitt frustrert hvis det var. . . de samme venninnene fra den samme bibelgruppen som gjør en *Operatio Divina*, tror jeg, fordi jeg tror jeg har vært mye mindre kreativ og litt tilbake i det normative. Så jeg er veldig, veldig glad for at det er litt forskjellige personer som møter opp der» (4). Det kan se ut som om dette mangfoldet blant deltakerne gir rom for autonomi og at det inviterer til åpenhet og ærlighet. En av dem sier det slik: «Jeg tror det er noe av det jeg liker aller best med dette. Det er ingen eksperter, og heller ikke pastoren om han er med. Selv om han er med. Nei alle er på likefot» (1).

Samtidig fremkommer det tydelig at fellesskapet også holdes sammen av en delt lengsel og felles orientering. Alle informantene uttrykker et ønske om at troen skal ha en sentral plass i livet, og flere beskriver *Operatio Divina* som et svar på en lengsel de har båret over tid. Fire av informantene gir uttrykk for at nettopp dette felles ønsket er noe av det som binder dem sammen. Det ser ut til å gi fellesskapet retning og sammenheng, til tross for stor indre variasjon.

Et tredje gjennomgående funn er at fellesskapet styrker gjennomføringsevnen hos den enkelte. Dette blir understreket av samtlige informanter. De får til noe i fellesskap som de ikke nødvendigvis hadde klart om de var alene. Utsagn som: «Det er ganske avgjørende å gjøre det sammen», eller «Jeg tror det er det som får mye av vanene til å fungere så godt som de gjør, fordi at vi gjør det sammen», dukker opp flere ganger i materialet. Fellesskapet fungerer dermed ikke bare som et tolkningsfellesskap, men også som en praktisk støtte for kontinuitet og utholdenhet i trospraksisen.

Praksisens betydning for læring

Hensikten med *Operatio Divina* er å hjelpe den enkelte til å leve med en tekst over tid gjennom gjentatte praksiser eller eksperimenter. Målet er ikke bare å huske teksten, men å erfare og kroppsliggjøre den i hverdagen.

Prosessen med å finne praksiser beskrives gjerne som både gøy og krevende. Informantene fremhever lekenhet, kreativitet, humor og latter, men også utfordringer knyttet til å finne praksiser som oppleves meningsfulle og gjennomførbare. Metodikken legger opp til at

ulike ideer deles med de andre i gruppa og det er helt fint å gjøre bruk av praksiser som andre har kommet opp med. Dette viser at utviklingen av praksiser ikke bare er et individuelt arbeid, men formes i samspill med fellesskapet. Mange fremhever dette som viktig for prosessen. En av dem uttrykker seg slik: «Og så synes jeg jo at det er veldig gøy å prøve å finne ut av... og høre hva andre tenker. Hva er det de legger vekt på?» (3).

Av materialet fremkommer det også et spenn mellom enkle og mer utfordrende praksiser. For flere oppleves enkelhet som avgjørende for gjennomføring: «Jeg lener meg veldig på å ha en trospraksis der listen ligger så lavt at det er litt flaut å si det», sier en informant (2), samtidig som han understreker at praksisen gjerne kan være leken. Andre beskriver derimot at læringen blir størst når praksisene utfordrer dem og bryter med vante handlingsmønstre. En informant omtaler dette som «grensesprengende» og forteller om praksiser som fikk stor betydning både for henne selv og for andre (4). Dette viser at læring ikke er knyttet til én bestemt type praksis, men oppstår i spennet mellom det enkle og det utfordrende.

Samtidig synliggjør materialet også grensene for dette spennet. Flere beskriver at for ambisiøse eller omfattende praksiser kan føre til stress og manglende gjennomføring. «Det ble veldig stressende», sier en informant som hadde mange parallelle eksperimenter (6).

Når det kommer til utførelsen av praksisene, beskriver informantene ulike ting de har gjort. En forteller om en daglig tegnepraksis, der hun tegnet fryktbølger og navnga dem da teksten var om Jesus som stilte stormen (4). En annen ryddet bort unødvendig rot inspirert av Jesus som rensset tempelplassen (2), mens en tredje tente et lys på kontoret hver dag for å huske på å være et lys for andre (1). Felles for praksisene er at de gjør teksten konkret og kroppslig tilstedeværende i hverdagen. En av dem sier hun er glad i å høre på taler, men at en tale fort glemmes: «...det forsvinner fort likevel, men når du gjør noe praktisk så forsvinner det ikke.. Du har det i kroppen» (3). Det kan se ut som om denne konkretiseringen gjør at troen oppleves mer forankret hos samtlige informanter. En sier følgende: «Jeg synes det kobler kropp og ånd mye mer sammen da. Og dermed utvider vi det åndelige mye» (2). Flere trekker også fram betydningen av fysiske påminnere, som bilder, symboler eller gjenstander, for å huske teksten og leve med den over tid. Noen henger opp teksten i en ramme på veggen, eller har et bilde på skjermspareren på mobilen. Noen går med gripekors eller plaster i lomma. Dette er for flere viktig for gjennomføringsevnen. Praksisene og påminnerne ser dermed ut til å styrke både hukommelse, erfaring og sammenheng mellom tro og liv.

Når jeg spør informantene om de alltid klarer å gjennomføre praksisene eller opplever dem som meningsfulle, svarer alle avkreftende. Noen ganger er praksisen lite givende, eller de glemmer den. En sier: «Noen tekster har ikke talt så mye til meg, og jeg har ikke klart å finne praksiser som gjør teksten viktig» (1). Likevel tar de fleste dette med ro. To av dem uttrykker at de kan få litt dårlig samvittighet når de ikke gjennomfører som ønsket. En av dem sier det slik: «Noen ganger kan jeg kjenne på dårlig samvittighet, det må jeg jo være ærlig og si [...] Men det er jo det der å prøve å være litt øm og god mot en selv» (5).

Jeg er nysgjerrig på hvorfor en metodikk som handler om å gjøre, ikke skaper mer stress eller dårlig samvittighet, og til det responderer samtlige at leken og enkelthetene er en viktig faktor. En sier: «Jeg trives veldig godt med de rammene. Jeg tror jeg er ganske pliktoppfyllende. Men jeg elsker den kreative biten med å eksperimentere og prøve og feile. Ikke at man ikke tar det alvorlig, for man tar det veldig alvorlig. Det er mye lek» (4). En annen sier følgende på samme spørsmål: «Så lenge jeg har vært med i *Operatio Divina*, så har liksom det å feile, det har vært en like stor del av det som det å få til. Det å prøve er seieren, er det en som er sagt. Og det har gått inn. Det har funket» (2). Lekenheten ser dermed ut til å fungere som en regulerende faktor som gjør handling mulig uten å utløse prestasjonspress.

Flere av informantene reflekterer også over hvorfor denne form for bibelpraksis ikke nødvendigvis passer for alle. En av dem sier det slik: «Jeg har en venninne som var med på OD, og hun var sånn ‘Å nei, jeg orker ikke lekser, liksom. Jeg har ikke lyst på sånn’» (4).

Det kan virke som om praksisene blir ekstra meningsfulle de gangene der teksten dekker et behov eller berører noe som oppleves viktig. En av dem forteller om en slik gang:

«Da hadde vi teksten om Jesus og de små barna. Da ville jo disiplene jage vekk mødrene og ungene for de skulle ikke forstyrre. Jesus han holdt jo på med viktige ting og talte til de voksne. Og så var det akkurat motsatt. Han ville at de små barna skulle komme til ham. Han tok dem på fanget og velsignet dem... Og da valgte jeg en praksis som var slik at jeg satte meg i en god stol hjemme og så tenkte jeg: Nå sitter jeg på Jesus sitt fang og er en liten unge. Det betydde mye for meg. Jeg følte meg veldig sett, veldig velkommen og elsket. (blir rørt) Så det gjorde noe med meg... Og det gjorde teksten veldig levende for meg» (1).

Sammenfatning av hovedfunn

Analysen viser hvordan *Operatio Divina* bidrar til en mer levende og forankret tro for informantene. Mange opplever en nærere relasjon til Gud/Jesus, og gir på ulike måter uttrykk for at troen framstår mer livsnær. Alle informantene beskriver hvordan Bibelen har blitt mer interessant og spennende. Ikke minst er meditasjonen, og samtalen om den enkelte tekst medvirkende til dette.

Det er tydelig at fellesskapet er en helt avgjørende faktor: Mangfoldet i gruppen og de ulike perspektivene som kommer fram i samtalen bidrar til både læring og mening, samtidig som den enkeltes autonomi ivaretas. Praksisene som deltakerne utvikler for å levendegjøre bibeltekstene, gjør troen mer kroppslig og håndgripelig, og hjelper dem til å leve med tekstene i hverdagen. Selv om ikke alle praksiser oppleves like meningsfulle, bidrar metodikkens lekne og uformelle tilnærming til at eksperimentering og feiling forstås som en del av læringsprosessen. Resultatet er en tro som kobler kropp, ånd og hverdag sammen på en meningsfull måte.

DRØFTING

De ovenfornevnte funnene vil nå bli drøftet i lys av de teoretiske perspektivene knyttet til læring og meningsdannelse. Den følgende diskusjonen er organisert rundt tre perspektiver som delvis overlapper hverandre: Læring som en kollektiv aktivitet, Når læring fører til mening og Autonomi og lek. Perspektivene er valgt fordi de trer særlig tydelig fram i analysen som gjennomgående mønstre i informantenes beskrivelser, og fordi de belyser problemstillingens spørsmål om tro og mening gjennom fellesskap og praksis.

Læring som en kollektiv aktivitet

Operatio Divina er en metodikk for bibellesning som på en særskilt måte forener fellesskap og praksis. Dermed er Wengers teori om praksisfellesskap en fruktbar måte å forstå de erfaringer av læring og tilegnelse som informantene har med denne metodikken. Dette drøftingsavsnittet tar utgangspunkt i analysens funn knyttet til erfaringer av læring i fellesskap. I analysen fremstår fellesskapet som perspektivutvidende, støttende og avgjørende for både forståelse av bibelteksten og gjennomføring av praksis. I det følgende drøftes disse erfaringene i lys av Wengers

forståelse av læring som en kollektiv og praksisnær aktivitet, supplert med enkelte tilstøtende teoretiske perspektiver der dette bidrar til å utdype eller nyansere analysen.

De tre elementene som ifølge Wenger definerer et praksisfellesskap sammenfaller godt med informantenes egne utsagn om *Operatio Divina* som metodikk og hvorfor den oppleves fruktbar (Wenger, 1999, s. 73). Disse er valgt fordi de trer tydelig fram i analysen – særlig i informantenes beskrivelser av samtale, mangfold og felles praksis i fellesskapet: *Gjensidig engasjement* (Mutual engagement): Informantene uttrykker et engasjement organisert rundt det de er der for å gjøre. At stort mangfold og tydelige ulikheter i gruppen gjør metodikken enda mer meningsfull og læringsrik er også i tråd med Wenger. Han argumenterer for at det som gjør et gjensidig engasjement mulig og produktivt i vel så stor grad er forskjeller som likheter (1999, s. 75). Når informantene i analysen beskriver samtalen som perspektivutvidende, er det særlig møtet med andres ulike tolkninger de vektlegger (Wenger, 1999, s. 75). *Felles virksomhet* (Joint Enterprise): Gruppen har et felles mål, prosjekt eller interesse som samler dem. Dette gir fellesskapet retning og mening. I *Operatio Divina* er det en felles forståelse for hva gruppen ønsker å oppnå. Dette handler både om at det finnes en struktur i enhver OD-samling som er lik hver gang og som skal munne ut i daglige og ukentlige praksiser, men kanskje vel så mye om et felles overordnet ønske eller en lengsel om at Bibelen og troen skal ha relevans i hverdagen. *Felles repertoar* (Shared Repertoire): Fellesskapet deler et felles sett med ressurser i form av erfaringer, språk, verktøy, rutiner, symboler, verdier og praksiser. Flere av informantene gir uttrykk for at de verdsetter det litt unike ved fellesskapet fordi det er sentrert rundt en konkret, felles aktivitet og ikke rundt eksisterende relasjoner.

Det kan altså se ut som om både likheter og forskjeller er sentrale element i informantenes erfaringer av *Operatio Divina* som praksisfellesskap. Det finnes et gjensidig engasjement, en felles virksomhet og et felles repertoar, samtidig som det er nettopp forskjellene i gruppa som gir stor hermeneutisk bredde i forståelse av bibelteksten og praktisering av denne.

En annen side ved fellesskapet som informantene trekker fram, er opplevelsen av støtte og oppmuntring. I fellesskap hjelper de hverandre til å forstå og leve seg inn i bibelteksten og til å sette denne ut i praksis. Dette samsvarer med Wenger som argumenterer for at gjensidig hjelp er en sentral dimensjon ved fellesskapet. Han sier at det er viktigere å vite hvordan man kan gi og få hjelp enn å vite alt selv (s. 75), og at det over tid utvikles en gjensidig ansvarlighet mellom deltakerne. Dette sammenfaller med flere av informantenes utsagn om at de kjenner på en form for forpliktelse overfor hverandre, og at denne styrker gjennomførings-evnen.

I tillegg til erfaringer av forpliktelse og støtte, beskriver informantene også fellesskapet som et rom uten faste eksperter. Når de kommer med utsagn som at ingen er eksperter i gruppen, selv ikke pastoren, forstås ikke dette nødvendigvis som fravær av kompetanse, men som et ideal om gjensidig læring. Kanskje kunne man like gjerne si at alle er eksperter. Denne forståelsen samsvarer godt med Pedricks beskrivelse av coaching som et partnerskap der man er reisefølge for hverandre, og der den enkelte er ekspert på sitt liv og sine tolkninger (2020, s. 8, 94).

Samtidig innebærer ikke fraværet av en ekspert at gruppen er uten ledelse. Som Gautam og Agarwal påpeker, kan rollen som leder eller lærer forstås som fasilitator – en som støtter deltakernes autonomi og tilrettelegger for utforskende samtaler (2023, s. 7). I begge gruppene er det ulike mennesker som har ledet samlingene. Noen ganger har det vært presten eller pastoren i fellesskapet, men like gjerne lekfolk. Rollen som leder handler dermed først og fremst om å legge til rette for refleksjon og fellesskap, ikke om å komme med de rette tolkningene.

Når det kommer til gjennomføringen av ulike praksiser, er alle informantene tydelige på at det er denne delen av metodikken som gjør at tekstene huskes og blir værende i

bevisstheten eller i kroppen de kommende ukene. Dette samsvarer med Wenger, som sier at det er den utøvde praksisen som er selve kjernen i læring (Wenger, 1999, s. 7). Det er gjennom praktisk deltakelse at læring blir relevant og meningsfull. Informantenes fortellinger om at både påminnerne og praksisene hjelper dem til å huske teksten i hverdagen på en helt annen måte enn bare ved å lese eller høre, underbygger dette. Wenger hevder at når vi praktiserer knyttes kunnskap til konkrete opplevelser og situasjoner og ikke bare til teori. Flere av informantene trekker fram bruken av kroppen som en sentral faktor for at teksten oppleves levende. Enten de tegner, ligger på gulvet og hører på barnas lek, holder rundt gripekorset i lommen eller sitter i en sofa som «blir» Jesu fang, så gjør denne konkretiseringen eller tingliggjøringen at teksten eller budskapet forankres og erfares på en annerledes måte. At disse praksisene i tillegg utføres daglig og blir til vaner, styrker denne erfaringen.

Når læring fører til mening

I analysen fremstår opplevelsen av mening som et sentralt trekk ved informantenes erfaringer med *Operatio Divina*. På denne bakgrunn er læring som fører til mening valgt som et sentralt drøftingsperspektiv. Avsnittet undersøker hvordan disse erfaringene kan forstås i lys av teorier om meningsskaping, med særlig vekt på Wengers begrep om meningsforhandling og tingliggjøring, samt Schnells teori om meningsfullhet. Utvalgte kulturteoretiske perspektiver bringes også inn for å belyse hvordan mening både skapes i praksisfellesskap og formes av samtidens kulturelle rammer.

Det fremkommer tydelig av materialet at deltakelse i *Operatio Divina* påvirker informantenes tro. Deres bruk av ord som levende, vital, spennende og givende, samt integrert og livsnær synliggjør at metodikken oppleves meningsfull for dem. Hvordan kan vi forstå deres erfaringer i lys av Wengers og Schnells teorier?

Informantenes positive erfaringer knyttet til samtalen om teksten og om påfølgende praksiser kan tolkes i lys av Wengers teori om meningsforhandling (Wenger, 1999, s. 54). Prosessen som skjer når de deler egne synspunkter, erfaringer og perspektiv og sammen utforsker nye måter å forstå teksten på, er et konkret eksempel på denne meningsforhandlingen. Det samme gjelder samtalen rundt ulike praksiser. Ifølge Wenger er ikke mening statisk, men den skapes og omdefineres hele tiden i fellesskapet – både gjennom felles diskusjoner og aktiviteter. På den måten former vi hverandres opplevelse av mening. «But when we engage in a conversation, we somehow recognize in each other something of ourselves, which we address» (Wenger, 1999, s. 56). Selv om flere av informantene synliggjør at prosessen med å forhandle seg fram til ulike praksiser noen ganger kan være litt vanskelig, kommer det tydelig fram at denne delen av metodikken er viktig for at de skal finne praksiser som både er gjennomførbare og oppleves meningsfulle.

Når det kommer til selve utførelsen av praksisene blir det tydelig at konkretiseringen – eller tingliggjøringen, som Wenger kaller det – er helt sentral for både læring og meningsdannelse. At tekstene knyttes opp til daglige praksiser eller eksperimenter, gjerne forbundet med gjenstander eller bruk av kroppen, styrker informantenes opplevelse av mening. Dessuten gjør praksisene at tekstene lever mer i bevisstheten til den enkelte og ikke glemmes så lett. Wengers påstand om at tingliggjøringen ikke først og fremst handler om et produkt, men peker mot en dypere mening (Wenger, 1999, s. 61), bekreftes når flere av informantene forteller om hvordan en ørliten og veldig enkel praksis kan få stor betydning for deres tro.

Det kan se ut som om praksisene gir hjelp til å knytte liv og tro, tanke og kropp tettere sammen. Tingliggjøringen fører til at troen oppleves mer levende, integrert og livsnær. Disse erfaringene peker i analysen ikke bare mot læring, men mot spørsmål om hva som oppleves

som meningsfullt i livet og i troen. Dette gjør Schnells teori om sammenheng (coherence) særlig relevant. For henne handler sammenheng om å integrere livets hendelser i en større fortelling eller ramme som gir mening. Sammenheng er opplevelsen av at livet har en forståelig struktur, hvor hendelser, erfaringer og situasjoner henger sammen på en logisk og forutsigbar måte (Schnell, 2020, s. 7).

Hva så med de gangene en tekst med påfølgende praksis ikke oppleves spesielt meningsfull? Samtlige informanter forteller om at enkelte praksiser i mindre grad ble gjennomført eller satte spor. Det kan være flere årsaker til dette. Noen ganger ble livet rett og slett for travelt, eller det skjedde noe som gjorde at praksisen aldri riktig festet seg hos informantene. Andre ganger gav ikke praksisen tilstrekkelig mening - den framstod ikke relevant eller viktig nok. Schnell hevder at hvis mål eller hensikt ikke er integrert i personen selv, kan en aktivitet oppleves meningsløs og til med dempe motivasjonen. Kan dette også forklare erfaringen av mangel på mening som noen av informantene uttrykker? For at en aktivitet skal gi mening, bør hensikten eller målet med denne være indrestyrt (intrinsic) og ikke ytrestyrt (extrinsic), ifølge Schnell. Mål oppleves meningsfulle når de reflekterer en persons verdier eller overbevisning (2021:31). Dette gjenkjennes i informantenes utsagn om at teksten ikke traff dem, eller at eksperimentene i liten grad representerte en lengsel eller et ønske de hadde, og dermed gav den mindre mening. Kan hende er disse perspektivene hos Schnell også anvendelige for å forstå informantenes utsagn om at *Operatio Divina* ikke passer for alle. Flere setter ord på viktigheten av at metodikken er frivillig og at den til og med kan virke mot sin hensikt dersom noen blir satt til å delta uten egentlig å ønske det selv.

De tre andre elementene som ifølge Schnell er sentrale for opplevelse av meningsfullhet, er også gjenkjennbare i denne studien og kan dermed kaste lys over informantenes egne beretninger: For det første uttrykker samtlige informanter at deltakelse i *Operatio Divina* har stor betydning for deres tro (significance). Informantenes tydelige utsagn om fellesskapets betydning for at metodikken framstår meningsfull, kan tolkes som tilhørighet (belonging). Deres beskrivelser av felles ønske eller mål om at troen skal ha en sentral plass i livet og at dette er en viktig motivasjon for deltakelsen resonnerer med elementet retning (orientation).

Schnells teori hjelper oss å forstå meningsdimensjoner på et universelt plan. Men hvordan mening erfares, påvirkes også av samtiden vi lever i. Stanton (2020) viser i sin doktoravhandling om ungdommers bibelengasjement hvordan en kultur preget av 'expressive individualism' gjør at bibellesning i økende grad forstås som en arena for selvrealisering og autentisitet. I en slik kulturell ramme blir mening ikke først og fremst noe som oppstår i forpliktende fellesskap eller i møte med en autoritativ tekst, men noe som springer ut av den enkeltes egne tolkninger og opplevelser. Stanton peker på at dette kan føre til at Bibelen leses med et sterkt fokus på egen erfaring, egne følelser og behov, og at mening dermed blir et individuelt prosjekt – en form for å "finne seg selv" i teksten (Stanton, 2020, s. 2). Dette perspektivet utfordrer en enkel forståelse av meningsskaping som noe universelt og tidløst. Kan hende synliggjør Stanton hvordan informantenes opplevelser av mening også formes av selvrealisering som et kulturelt ideal. Spørsmålet blir da: Representerer *Operatio Divina* en motpraksis til individualismen – ved å knytte lesningen til fellesskap, kropp og konkrete handlinger – eller tilpasser den seg heller kulturen ved å gi stor frihet til individuelle uttrykk? Kanskje ligger styrken nettopp i at *Operatio Divina* forener disse to bevegelsene. På den ene siden utfordrer praksisen individualismen ved å forankre bibellesningen i fellesskap, rytme og felles refleksjon. Meningen blir til i dialog. På den andre siden anerkjenner metoden det moderne menneskets behov for autonomi og personlig uttrykk. Deltakerne får tolke teksten og velge sine praksiser i sitt eget tempo og på sine egne premisser. Det bringer oss videre til neste funn i denne studien: autonomi og lek.

Autonomi og lek

Dette drøftingsavsnittet tar utgangspunkt i analysens funn knyttet til autonomi og lek som sentrale erfaringer i informantenes møte med *Operatio Divina*. I analysen fremstår kombinasjonen av tydelige rammer, en leken tilnærming til praksis, samt stor grad av selvbestemmelse som avgjørende for at praksisene oppleves meningsfulle over tid. I det følgende drøftes disse funnene i lys av teorier om autonomi, meningsfullhet og lek, med særlig vekt på bidrag fra Wenger og Schnell, supplert med pedagogiske og teologiske perspektiver.

Selv om samtlige informanter beskriver variasjon i opplevd mening knyttet til de enkelte bibeltekstene med påfølgende praksiser, kommer det tydelig fram av materialet at deltakelse i metodikken over tid er viktig for deres tro. At *Operatio Divina* bevarer den enkeltes autonomi eller selvbestemmelse kan også sees på som et sentralt funn for å forstå hvorfor metodikken framstår meningsfull og hvorfor noen praksiser oppleves mer meningsfulle enn andre. Dette kommer særlig til uttrykk i informantenes vektlegging av frivillighet, egen praksisrespons og muligheten til å velge bort praksiser som ikke oppleves relevante. Tydelige rammer kombinert med stor grad av frihet er noe bortimot alle informantene verdsetter. Metodikken ivaretar dem som enkeltindivider – og som fellesskap. Også Schnell argumenterer for at autonomi er en sentral faktor som spiller inn på opplevd meningsfullhet: «...people with a high degree of autonomy select their actions according to intrinsic criteria and perform them voluntarily – which increases the experience of meaningfulness» (Schnell, 2020, s. 54). Samtidig argumenterer hun for at tilhørighet er en av de fire hovedelementene for et meningsfullt liv, noe informantenes beskrivelser av fellesskapets betydning tydeliggjør.

Det tydelige aspektet av lek, kreativitet og humor som kommer frem i materialet, kan også diskuteres og tolkes i lys av Wenger og Schnell. Når Wenger hevder at kreativitet er en viktig forutsetning for både deltakelse og tingliggjøring, argumenterer han samtidig for dens sentrale plass i meningsforhandlingen. Ifølge ham krever fantasien en viss lekende innstilling (Wenger, 1999, s. 223). Informantenes bruk av begreper som «gøy», «kreativt» og «leket» når de beskriver både samtalen og praksisresponsen, viser at lek ikke er et tilfeldig tillegg, men et gjennomgående trekk ved metodikken.

Også Schnell sine studier viser en tydelig sammenheng mellom «pleasantness» – altså at en aktivitet oppleves lystbetont – og meningsfullhet. Erfaring av glede knyttet til en aktivitet kan altså påvirke graden av meningsfullhet ved det vi holder på med. Dette er bekreftet i mange ulike studier. Schnell sier det slik: «Multilevel analyses have demonstrated that the evaluation of activities' meaningfulness does not depend solely on the type of activity involved. Rather, the evaluation is influenced by our mood and by the pleasantness that we ascribe to an activity» (Schnell, 2020, s. 54).

I pedagogisk sammenheng løfter også Sahlberg og Doyle fram lekens betydning for læring og autonomi. Leken skaper et handlingsrom der mennesker får utforske og skape uten frykt. Den fremmer blant annet kritisk tenkning og motstandsdyktighet og skaper økt trygghet og tillit (Sahlberg & Doyle, 2020, s. 42–52). Videre viser Whitebread (2012) i sin omfattende rapport om lekens betydning at lek ikke er en perifer eller barnslig aktivitet, men en grunnleggende menneskelig kapasitet på linje med språk, kultur og teknologi. Den er helt avgjørende for både læring og psykisk helse og trivsel gjennom hele livet (Whitebread, 2012, s. 3). Overført til *Operatio Divina* kan dette bety at den lekende og eksperimentelle tilnærmingen – der deltakerne prøver ut praksiser, deler erfaringer og gis rom til å feile – faktisk fremmer både læring og modning. Lek og autonomi viser seg dermed som gjensidig forsterkende prosesser.

Denne koblingen mellom lek, autonomi og tro har også teologiske implikasjoner. Norheim og Weber argumenterer for at kirken befinner seg i en krise der teologisk utdanning og

menighetspraksis ofte mister lekens frigjørende kraft. De etterlyser en mer lekende teologisk pedagogikk, der troen kan utforskes – ikke bare forstås (B. Norheim & Weber, 2024, s. 18). Sett i lys av deres argumentasjon kan muligens *Operatio Divina* med dens lekende tilnærming forstås som et bidrag til en slik fornyelse. Norheim og Weber hevder videre at leken kan bidra til en mer ‘failure-friendly church’ (2024, s. 22), et fellesskap som ikke bare tåler, men anerkjenner det ufullkomne og ser på prøving og feiling som sentrale elementer i en læringsprosess. Når deltakerne i *Operatio Divina* får tolke, dele og eksperimentere på egne premisser, samtidig som de deltar i et strukturert fellesskap, skapes et rom for autonomt meningsarbeid som både er personlig og relasjonelt forankret. I dette spenningsfeltet mellom struktur og frihet, alvor og lek, prøving og feiling ser det ut til at både læring og åndelig modning får gode vilkår.

KONKLUSJON OG PRAKTISKE IMPLIKASJONER

Formålet med denne studien er å bidra til kunnskap om hvordan læring og meningsdannelse kan fremmes i et kristent praksisfellesskap og hvordan dette kan påvirke enkeltmenneskers tro. Følgende problemstilling ble derfor valgt: Hvilken innvirkning har deltakelse i *Operatio Divina* på informantenes tro og opplevelse av mening? For å svare på problemstillingen stilte jeg disse tilleggsspørsmålene: Hvilken rolle spiller fellesskapet i informantenes erfaringer av metodikken? Hvilken rolle spiller praksiselementet i informantenes erfaringer av metodikken?

Informantenes beskrivelser av fellesskapet bekrefter teorien om praksisfellesskap, hvor kollektiv læring og delte erfaringer utvider perspektivene og gir dypere innsikt. Den praktiske forankringen av tekstene, gjennom daglige øvelser og konkretiseringer, skaper en opplevelse av nærhet til teksten som knytter troen tettere til hverdagslivet og gir en opplevelse av sammenheng. Gjennom å lese, meditere og snakke om en tekst i fellesskap, og utforme daglige/ukentlige praksiser ut fra det en leser, erfarer informantene at troen vitaliseres og forankres. Dessuten skaper metodikken en fornyet bibelglede. Selv om det forekommer variasjon i opplevd mening knyttet til den enkelte praksis som informantene beskriver, viser studien at deltakelse over tid gjør troen vital og meningsfull. Metodikken ivaretar den enkeltes autonomi, samtidig som rammene er faste. Denne balansen mellom frihet og struktur styrker informantenes opplevelse av mening. At metodikken oppmuntrer til en leken og kreativ tilnærming til tekstene og vektlegger prøving og feiling som helt sentrale element, danner en nådefull ramme rundt metodikken.

Studien peker dermed på noen sentrale praktiske implikasjoner for menighetsliv, bibelgrupper og trosopplæring. Funnene indikerer at bibellesning som kombinerer fellesskap, praksis og autonomi kan fremme en livsnær tro og bidra positivt til opplevd mening. Videre belyser den hvordan en leken tilnærming til praksis kan skape gode læringsmuligheter og fremme et nådefullt fellesskap.

Når det gjelder videre forskning, ville det vært spennende å utsette denne studiens materiale for andre teoretiske perspektiver, for eksempel perspektiver knyttet til spiritualitet og trospraksiser, samt teorier om vaner og rytmer. Dessuten ville det vært nyttig å utforske eventuelle sammenhenger mellom deltakelse i *Operatio Divina* og teologisk forankring. Zeifferts studie viser en tydelig korrelasjon mellom jevnlig bibellesning, både alene og i fellesskap, og konservativ teologi. I og med at flere av deltakerne i denne studien verdsetter at metodikken ikke framstår normativ, men heller gir rom for autonomi og stort perspektivmangfold, vil en studie knyttet til dette være spennende.

REFERANSER

- Afdal, G. (2013). *Religion som bevegelse: Læring, kunnskap og mediering*. Universitetsforlaget. https://urn.nb.no/URN:NBN:no-nb_digibok_2021072148125
- Braun, V., & Clarke, V. (2022). *Thematic analysis: A practical guide*. SAGE.
- Chen, J. (2016). *Exploring the dynamics of transformative change of lectio divina in the context of transformative learning theory* [Doktorgradsavhandling, Asbury Theological Seminary]. ATS Dissertations. <https://place.asburyseminary.edu/ecommonsatsdissertations/840>
- Gann, J. A. (2018). *Practicing the Way of Jesus in the College Ministry at the University Church of Christ* [Masteroppgave, Abilene Christian University]. Digital Commons ACU. https://digitalcommons.acu.edu/dmin_theses/30/
- Gautam, K. K., & Agarwal, D. R. (2023). The New Generation Teacher: Teacher as a Facilitator. *International Journal of Creative Research Thoughts*, 11(7), 2320-2882.
- Hyde, B. (2010). Godly Play Nourishing Children's Spirituality: A Case Study. *Religious Education*, 105(5), 504. <https://doi.org/10.1080/00344087.2010.516215>
- Johannessen, A., Tuft, P. A. & Christoffersen, L. (2010). *Introduksjon til samfunnsvitenskapelig metode* (4. utg.). Abstrakt. https://urn.nb.no/URN:NBN:no-nb_digibok_2014071106065
- Johnsen, E. T. (2014). *Religiøs læring i sosiale praksiser. En etnografisk studie av mediering, identifisering og forhandlingsprosesser i Den norske kirkes trosopplæring* [Doktorgradsavhandling, Universitetet i Oslo].
- Kaufman, T. S. (2017). *A new old spirituality?: A qualitative study of clergy spirituality in the Nordic context*. Pickwick.
- Kvale, S. & Brinkmann, S. (2015). *Det kvalitative forskningsintervju* (3. utg.). Gyldendal akademisk.
- Malterud, K. (2025). *Kvalitative forskningsmetoder for medisin og helsefag* (5. utg.). Universitetsforlaget.
- Norheim, B. E. H. (2008). *Kan tru praktiserast?: Teologi for kristent ungdomsarbeid*. Tapir.
- Norheim, B., & Weber, S. (2024). *Glocal Theological Education: Teaching and Learning Theology in the Light of Crisis*. Pickwick.
- Pedrick, C. (2020). *Simplifying Coaching: How to Have More Transformational Conversations by Doing Less*. Open University Press.
- Pohl-Patalong, U. (2013). *Bibliolog: Impulse für Gottesdienst, Gemeinde und Schule. Band 1, Grundformen* (3. Auflage). Kohlhammer.
- Pohl-Patalong, U. (2019). *Bibliolog: Impulse für Gottesdienst, Gemeinde und Schule. Band 3, Handlungsfeld Religionsunterricht*. Kohlhammer.
- Pohl-Patalong, U. & Aigner, M. E. (2012). *Bibliolog: Impulse für Gottesdienst, Gemeinde und Schule. Band 2, Aufbauformen* (2. Auflage). Kohlhammer.
- Rafoss, T. W., & Bangstad, S. (2018). *Å tilbringe tid med Gud: En kvalitativ studie av unge voksnes bibelbruk*. KIFO – Institutt for kirke-, religions- og livssynsforskning. https://urn.nb.no/URN:NBN:no-nb_digibok_2020022448046
- Rafoss, T. W. (2017). Nordmenns bibelbruk. KIFO, Institutt for kirke-, religions- og livssynsforskning. http://www.kifo.no/wp-content/uploads/2017/05/KIFO-Rapport-2017_1_Nordmenns-bibelbruk-m-omslag.pdf
- Ronald, E. K. (2012). More than «Alone with the Bible»: Reconceptualizing Religious Reading. *Sociology of Religion*, 73(3), 323–344.

- Sahlberg, P., & Doyle, W. (2020). *Let the Children Play: For the Learning, Well-Being, and Life Success of Every Child*. Oxford University Press.
- Schnell, T. (2020). *The Psychology of Meaning in Life*. Routledge.
- Soldal, E. (2019). Operatio divina: En kvalitativ analyse av imaginasjon og opplevd mening blant deltakerne i et praksisfellesskap [Masteroppgave, NLA Høgskolen]. <http://hdl.handle.net/11250/2620498>
- Stanton, G. D. (2020). *Wide-awake in God's world: Bible engagement for teenage spiritual formation in a culture of expressive individualism*. Wipf and Stock Publishers.
- Village, A. (2007). *The Bible and lay people: An empirical approach to ordinary hermeneutics*. Ashgate.
- Vygotskij, L. S. (1978). *Mind in society: The development of higher psychological processes*. Harvard University Press.
- Wenger, E. (1999). *Communities of Practice: Learning, Meaning, and Identity*. Cambridge University Press.
- Westerfield, G. J. (2014). *Lectio divina: A contemplative approach to intimacy with God* [Doktorgradsavhandling, Asbury Theological Seminary]. ATS Dissertations. <https://place.asburyseminary.edu/ecommonsatsdissertations/688/>
- Whitebread, D. (2012). *The importance of play*. Toy Industries of Europe.
- Zeiffert, R. (2024). The Contribution of Bible Reading Habits to Finding Meaning in Life: A Study of Young Evangelicals in Norway. *Journal of European Baptist Studies*, 24(1), 1–20. <https://doi.org/10.25782/jebs.v24i1.1259>
- Aarebrot, S. K. (2018). *Kunsten å forme livet: Plastisk teologi*. Luther.